

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Programul Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020

Obiectiv Tematic 9. Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare

Axa Prioritară 6. Educație și competențe

Prioritatea de investiții: 10.ii. "Îmbunătățirea calității și eficienței și accesul la învățământul terțiar și a celui echivalent în vederea creșterii participării și a nivelului de educație, în special pentru grupurile defavorizate" **Obiective specifice:**

(O.S.) 6.7, 6.9, 6.10.

Numărul de identificare al Contractului: POCU/379/6/21/124388

Titlul proiectului: "MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE Antre_S"

Beneficiar: Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară "Ion Ionescu de la Brad" Iași Parteneri:

P1 - Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului „Regele Mihai I al României” din

Timișoara; P2 – Universitatea „Dunărea de Jos” Galați

Analiza evoluției pieței muncii pe plan european și național

Viitorul pieței forței de muncă este un subiect aflat în permanentă dezbateră, însă, în ciuda faptului că experții au opinii diferite cu privire la ceea ce va fi, există un consens în privința faptului că sistemele de educație trebuie să pregătească tinerii pentru un mediu economic în schimbare și caracterizat de incertitudine.

Angajatorii, de regulă, evidențiază o diferență semnificativă în ceea ce privește aptitudinile și abilitățile pe care le așteaptă de la tineri și competențele pe care aceștia le au la absolvirea studiilor. Această situație este accentuată și de faptul că rata șomajului este ridicată în rândul tinerilor, fiind limitată învățarea la locul de muncă, de multe ori tinerii maturizându-se fără a dobândi o experiență de muncă adecvată. Inovația a modificat în mod continuu ocuparea forței de muncă, începând cu Prima Revoluție Industrială, continuând cu cea de-a Patra Revoluție Industrială, în care ne aflăm în prezent. Descoperirile tehnologice și competitivitatea globală creează noi tipuri de locuri de muncă, pe care nu le-am imaginat nici cu un deceniu înainte, determinând astfel reconfigurarea unor întregi industrii. Sistemele de învățământ sunt doar de tranziție, fiind departe de un curriculum bazat pe cunoaștere, care evaluează competențele, în prezent fiind centrate pe evaluări în care predomină capacitatea de memorare și reproducere, fără a fi stimulate curiozitatea, creativitatea și încrederea. Chiar și sistemele de educație care modernizează curricula, care adaptează și îmbunătățesc permanent metodele de învățare nu au capacitatea de reacție adecvată la nevoile angajatorilor, cel mult încearcă să sincronizeze, în timp real, conținutul lor cu nevoile specifice locului de muncă. Avansurile tehnologiei și automatizării au rate de creștere exponențiale în raport cu adecvarea curriculei din educație. Multitudinea de factori care influențează evoluțiile pieței muncii impun ca o necesitate efectuarea unor analize detaliate, exhaustive, care să cuprindă multiplele aspecte ale funcționalității acestora. Evoluțiile demografice, coroborate cu trendurile socio-economice care indică tranziția către o economie a cunoașterii, însoțită de declinul unor profesii tradiționale, impun o

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

evaluare și prognozare în detaliu a tendințelor manifestate pe piața muncii.

La nivelul tinerilor apar probleme speciale generate de specificul acestei categorii de vârstă, afectate de rate ale șomajului ridicate, lipsa experienței, lipsa aptitudinilor și calificărilor necesare pentru exercitarea profesiilor dorite și/sau cerute pe piața muncii. Aceste elemente au adus problematica inserției și evoluției tinerilor pe piața muncii în atenția guvernelor naționale și organismelor internaționale, concretizate în măsuri menite să înlesnească tranziția acestora către piața muncii printr-o inserție adecvată, durabilă, și sustenabilă, în condițiile unei economii dinamice, în continuă evoluție și schimbare.

I. Piața europeană a muncii - prognoza structurii ocupaționale

Structura ocupării forței de muncă în țările europene este prezentată în Tabelul 1 (în plus față de cele 27 de țări ale UE, prognoza include date privind Norvegia și Elveția). O analiză a prognozei structurii ocupaționale oferă răspunsuri la mai multe întrebări:

- *Ocuparea forței de muncă va crește, sau situația pe piața muncii, în plan european ar trebui să fie descrisă castagnând?*
- *Tendințele în structura ocupațională se vor menține sau ar trebui ca factorii de decizie din domeniul educației să fie pregătiți pentru schimbări semnificative în structura cererii de muncă?*
- *În cele din urmă, una dintre întrebările principale este: va exista o creștere treptată a ponderii muncii calificate și, simultan, o diminuare a locurilor de muncă ce au un nivel scăzut de calificare, sau piața muncii va fi caracterizată de o cerere pe baza unui scenariu în formă de U?*

Acesta din urmă sugerează o creștere a locurilor de muncă înalt calificate și pentru munca necalificată, însoțită de scăderea cererii pentru ocupații de nivel mediu.

După cum se poate concluziona din tabel, la începutul deceniului, ocupațiile înalt calificate au dominat structura ocupării forței de muncă europene (Grupele ocupaționale 1, 2, 3 din ISCO-88).

Cel mai mare grup ocupațional a fost reprezentat de tehnicieni și profesioniști asociați (grupa 3), a căror pondere în totalul ocupării forței de muncă a ajuns la 17%.

Cel de-al doilea cel mai mare grup ocupațional a constat din specialist cu ocupații intelectuale și științifice (grupa 2), a căror pondere este de 15%.

Legislatorii, înalții funcționari și managerii (grupa 1) reprezintă aproximativ 9% din numărul total al angajaților.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Funcționarii administrativi (grupa 4) și lucrătorii operativi în servicii, comerț și asimilați (grupa 5), care pot fi clasificați ca "muncitori cu gulere albe" cu nivel mediu calificări, a reprezentat aproape un sfert din totalul angajaților. Restul de 35% din forța de muncă europeană s-a angajat în ocupații cu gulere albastru (grupele 6-9): meșteșugari și lucrători cu meserii conexe (13%), operatori de mașini și utilaje și asamblori (8%) și ocupații elementare (10%).

Agricultorii și lucrătorii calificați din agricultură, silvicultură și pescuit (grupa 6) au reprezentat cea mai mică grupă - cota lor nu depășea 4%.

Până în 2020, conform prognozei, ocuparea agregată în țările europene va crește, deși această creștere va fi mică (doar 3,6%). Cu toate acestea, extinderea cererii de forță de muncă va afecta grupurile ocupaționale în mod diferit.

Studiile de specialitate descriu cererea de muncă pentru diferite tipuri de activități, împreună cu informații despre calificările necesare. Acestea oferă date privind proiecția angajării pe ocupații: cum se va schimba aceasta în timp și cum va evolua până în anul 2030 și furnizează, de asemenea, informații despre calificările deținute de populația ocupată. Natura locurilor de muncă în Europa se schimbă de-a lungul timpului, la fel ca și cererea pentru calificări și abilități. Unele profesii și meserii se mută în străinătate, altele se automatizează, așa cum noi locuri de muncă se creează, iar acestea necesită noi seturi de abilități și calificări. O parte importantă din oportunitățile de angajare până în 2030 va fi reprezentată de nevoia de înlocuire a persoanelor ce părăsesc piața forței de muncă, în principal prin pensionare.

În Europa, creșterea medie a ocupării, în perioada 2016-2030 se estimează a fi de 6.8%. Valoarea minimă se prognozează pentru Letonia, cu o scădere (-4.3%), iar maximum este de 22.8%, pentru Cipru, urmată de Irlanda. Primele 5 țări, cu cele mai mari rate de creștere a ocupării, între 2016 și 2030 sunt următoarele:

Tabelul 1 Clasamentul primelor 5 țări europene cu cele mai mari rate de creștere a ocupării, între 2016 și 2030

1.	Cipru	22.8%
2.	Irlanda	19.5%
3.	Luxembourg	15.4%
4.	Spania	14.3%
5.	Malta	11.2%

Sursa: Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Primele 5 sectoare, cu cele mai mari rate de creștere a ocupării în Europa, între 2016 și 2030, sunt:

Tabelul 2 Clasamentul primelor 5 sectoare cu cele mai mari rate de creștere a ocupării, între 2016 și 2030

1.	Servicii profesionale	23.5%
2.	Servicii administrative	16.3%
3.	Artă & recreere	12.9%
4.	Servicii de furnizare a energiei	10.5%
5.	Finanțe & asigurări	9.8%

Sursa: Cedefop

Primele 5 ocupații, cu cele mai mari rate de creștere a ocupării în Europa, între 2016 și 2030, vor fi:

Tabelul 3 Clasamentul primelor 5 ocupații cu cele mai mari rate de creștere a ocupării, între 2016 și 2030

1.	Tehnicienii în domenii sociale	52.9%
2.	Funcționari în serviciul cu publicul	30.0%
3.	Montatori	26.8%
4.	Muncitori tehnici	22.2%
5.	Specialiști cu ocupații intelectuale și științifice, în domeniul social și legal	20.5%

Sursa: Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

În UE, modificarea relativă (creștere/scădere), în principalele sectoare economice se prognozează a se situa, pentru perioada 2016-2030, la următoarele valori:

Tablelul 4 Modificarea relativă a ocupării în principalele sectoare economice, între 2016 și 2030

Sector	% de modificare
Hoteluri și restaurante	9.22
Servicii administrative	16.29
Agricultură, piscicultură, silvicultură	-12.45
Artă și recreere	12.91
Construcții	3.35
Comerț	9.49
Educație	1.87
Servicii de furnizare a energiei	10.53
Finanțe și asigurări	9.75
Sănătate și asistență socială	8.06
Servicii ICT	3.30
Industria prelucrătoare	-1.98
Industria extractivă	-19.11
Servicii profesionale	23.51
Administrație publică și apărare	-4.08
Transport și depozitare	5.66

Sursa: Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Se prognozează, astfel, o creștere accentuată în zona serviciilor, iar cea mai accentuată scădere în industria extractivă și în sectorul agricol.

În privința ocupațiilor (clasificarea ISCO 08), modificările procentuale în UE, în perioada 2016-2030, se prognozează a fi:

Tablelul 5 Modificarea procentuală a ocupării în funcție de principalele ocupații, între 2016 și 2030

Ocupații	Modificare (%)
Tehnicienii, maiștri și asimilați	15.10
Funcționari administrative	-2.37
Muncitori necalificați	12.54
Fermieri și lucrători în agricultură	-8.69
Manageri	13.90
Operatori și asamblori	2.22
Specialiști cu ocupații intelectuale și științifice	11.28
Lucrători operativi în servicii și comerț	3.99
Meseriași	-5.03

Sursa: Cedefop

Cea mai accentuată scădere se prognozează a se înregistra în cazul fermierilor și lucrătorilor în agricultură, în principal pe seama tehnologizării și automatizării activităților.

De altfel, procesul de dezvoltare a tehnologiei informației, a informatizării și automatizării au determinat, conform surselor citate¹⁰, creșterea ocupării în domeniile ale economiei **high-tech**, domenii care în anul 2016, în țările UE, aveau următoarea pondere (%) în totalul ocupării:

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020**Tablelul 6** Ponderea ocupării în domeniile economiei high-tech în anul 2016, la nivelul statelor UE

Țara	Servicii intensive de cunoaștere	Producție de înaltă tehnologie
Austria	3.00	5.01
Belgia	2.50	3.42
Bulgaria	3.00	3.27
Croația	2.23	3.41
Cipru	2.69	1.01
Republica Cehă	3.11	10.44
Danemarca	5.28	3.26
Estonia	4.17	4.38
Finlanda	3.85	4.84
Franța	3.65	2.09
Germania	2.89	8.10
Grecia	2.35	1.66
Ungaria	2.80	7.22
Irlanda	3.70	4.22
Italia	3.35	5.66
Letonia	2.68	3.49
Lituania	2.12	2.10
Luxembourg	2.80	2.61
Malta	4.26	3.27
Olanda	3.52	2.54
Polonia	2.67	4.37
Portugalia	1.45	2.07
România	2.31	5.87
Slovacia	3.20	6.90
Slovenia	2.87	7.06
Spania	3.17	3.40
Suedia	3.60	5.40
Marea Britanie	3.26	2.38

Sursa. Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Modificările structurale prezentate mai sus vor face ca, în perioada 2016-2030, conform prognozelor, din totalul locurilor de muncă noi sau vacantate la nivelul UE, un număr important 14.114.753 să fie locuri de muncă noi (din care se scad cele pierdute) și 137.261.121 să fie locuri de muncă de înlocuire. Cele mai multe pierderi se vor înregistra în ocupațiile de funcționar, muncitor în agricultură și meseriași.

Tablelul 7 Locuri de muncă noi, respectiv de înlocuire, UE, în perioada 2016-2030, pe ocupații

Ocupația	Locuri de muncă	Locuri de muncă
	noi/pierdute	de înlocuire
Tehnicienii, maștri și asimilați	5.634.449	21.787.041
Funcționari	-561.407	13.163.095
Muncitori necalificați	2.862.834	15.404.456
Fermieri și muncitori în agricultură	-751.966	7.348.348
Manageri	1.996.602	10.592.216
Operatori și asamblori	358.296	9.219.370
Specialiști cu ocupații intelectuale și științifice	4.514.242	24.296.631
Lucrători operativi în servicii și comerț	1.552.519	22.079.314
Meseriași	-1.304.693	13.145.865

Sursa: Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

II. Piața muncii din România – evoluții generale

România a înregistrat, de la începutul anilor 2000, o scădere în numărul angajaților, scădere care poate fi explicată în special de rata ridicată de inactivitate înregistrată populația în vârstă de muncă (15-64 ani), de numărul mare de persoane care lucrează în agricultura de subsistență, precum și de migrația forței de muncă, în alte țări din UE, ceea ce însemna pierdere importantă de capital uman.

De asemenea, părăsirea timpurie a sistemului de învățământ a afectat competitivitatea forței de muncă din România.

Setul detaliat de previziuni Cedefop prognozează evoluția și structura forței de muncă din România pe baza unei metodologii complexe (Cedefop, 2012). Modelul fundamentează nivelurile de ocupare pe gen și vârstă, nivelul activității economice și, cererea de locuri de muncă, pornind de la previziunile demografice exogene realizate de Eurostat (Cedefop, 2012). Ratele de activitate, nivelul salariilor și al ajutoarelor sociale sunt utilizate în modelarea forței de muncă (oferta) și activității economice (Cedefop, 2012).

Cererea de muncă, sau crearea de locuri de muncă este modelată în 2 componente:

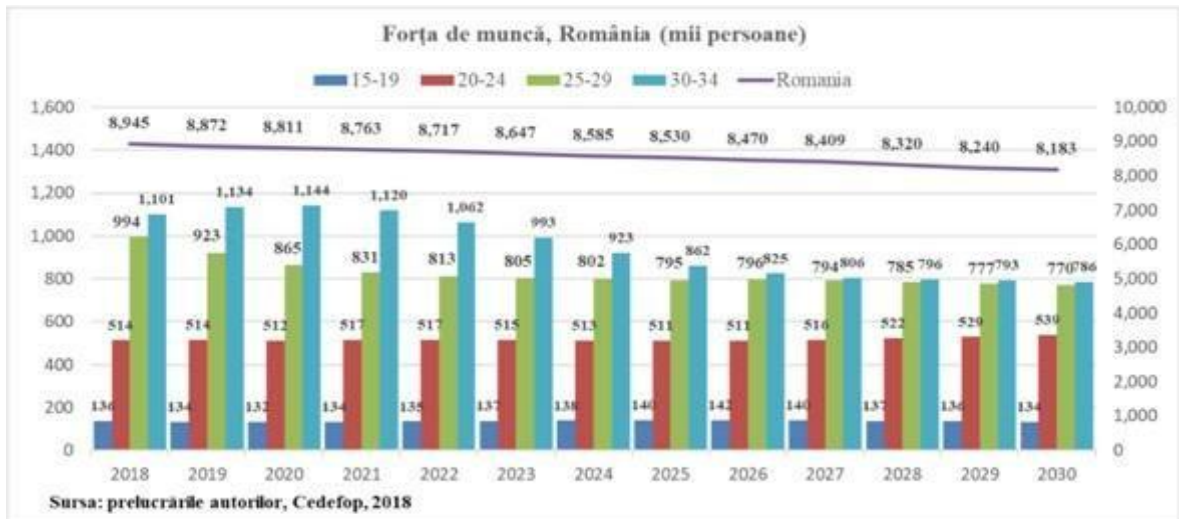
- 1) cerere de locuri de muncă nou create și
- 2) cerere de înlocuire, detaliate la nivel de ocupație și instruire.

Prognozele sunt realizate pentru perioada 2015-2030, cu excepția celor referitoare la cererea de muncă, exprimate ca valoare cumulată pentru perioada 2013-2025 datorită fluctuațiilor semnificative existente la nivel anual (Cedefop, 2018).

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

Fig.1 Evoluția previzionată a forței de muncă, România, 2013-2030

Conform ultimelor prognoze Cedefop (2018), dimensiunea forței de muncă este în continuă scădere, de la 8.8 milioane în 2020 la 8.2 milioane în 2030. Această scădere ușoară, de 6% este acompaniată de o scădere de doar 4% din forța de muncă în vârstă de 15-30 de ani. Dintre aceștia, evoluțiile cele mai semnificative se observă pentru forța de muncă în vârstă 30-34 de ani, care scade cu 28%, și grupa de vârstă 25-29 de ani, care înregistrează un declin constant, materializat într-o scădere de 13%, în perioada 2018-2030. În contrast, observăm o stabilitate a efectivelor forței de muncă pentru vârstele 15-19 și 20-24 pentru întreaga perioadă de previziune. La nivel anual, observăm o ușoară creștere a forței de muncă în grupa de vârstă 20-24 de ani în perioada 2026-2030, care compensează declinul înregistrat la nivelul grupei de vârstă 25-29 de ani.

Evoluțiile prezentate prezintă inconsistențe sesizabile față de alte previziuni Cedefop (Cedefop 2015), care indicau o creștere ușoară a ocupării, discrepanțele fiind datorate modului diferit de raportare. Astfel, forța de muncă este prognozată ca număr de persoane (folosind criteriul rezidențial), iar ocuparea este prognozată ca

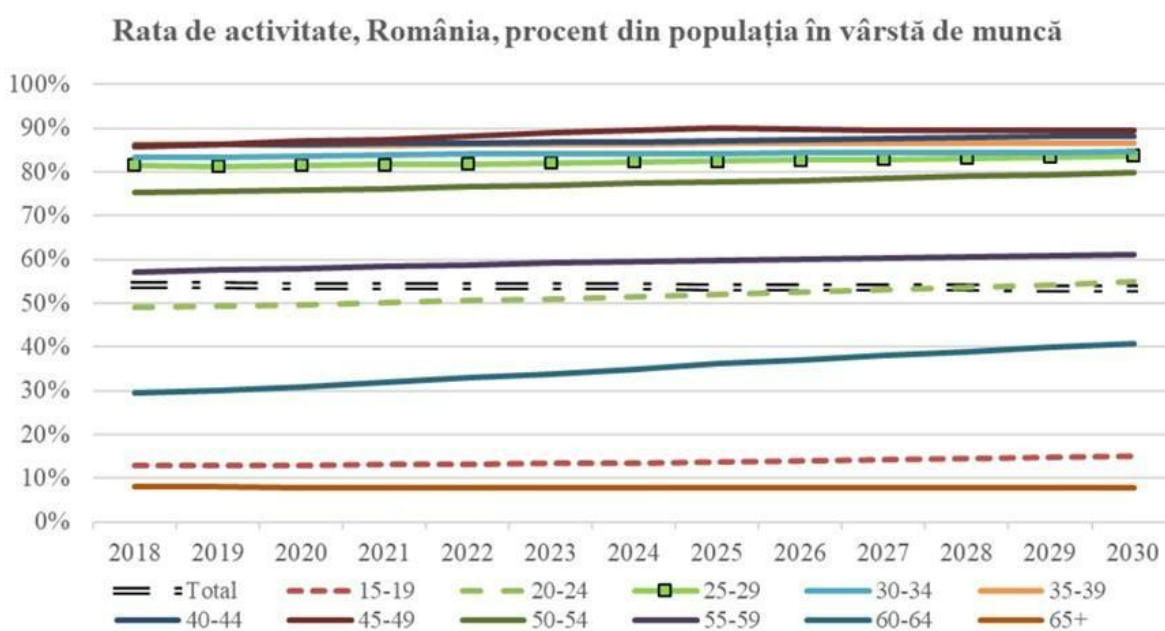
UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

număr de locuri de muncă folosind anchetele întreprinderilor, o persoană putând deține mai multe locuri de muncă.

Fig. 2 Evoluția previzionată a ratelor de activitate, România, 2013-2030

Sursa: prelucrările autorilor, Cedefop, 2018

La nivelul ratelor de activitate, calculate ca raport între forța de muncă și populația în vârstă de muncă, se observă faptul că acestea cresc ușor pentru toate grupele de vârstă. Deși faptul este îmbucurător, dacă luăm în considerare previziunile privind scăderea populației, considerăm necesară reiterarea faptului că evoluția forței de muncă este supusă unor limitări severe datorate declinului demografic.

La nivelul tinerilor observăm fenomenul unor creșteri ușoare, constante a ratelor de activitate, de la 12.8% la 14.9% pentru grupa de vârstă 15-19, de la 49% la 54.9% pentru grupa de vârstă 20-24, de la 81.5% la 83.7% pentru grupa de vârstă 25-29 și de la 83.3% la 84.6% pentru grupa de vârstă 30-34 în perioada 2018-2030, pe fondul unei scăderi ușoare a ratei de activitate totale de la 54.2% la

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

53.3% pentru aceeași perioadă. Acest fapt relevă un atașament stabil, în creștere, al tinerilor, relativ la piața muncii, cu efecte benefice asupra economiei naționale.

III. Piața muncii din România – evoluții detaliate ale ocupării la nivel de ocupații, sectoare de activitate și nivel de educație

Prognozele forței de muncă pe total economie, deși utile, furnizează informații limitate dacă luăm în considerare natura segmentată, din ce în ce mai specializată, observată la nivelul ocupațiilor și sectoarelor de activitate. Legat de aceasta avem și problematica decalajelor de pe piața muncii care sunt de 2 tipuri: deficit de forță de muncă, caz în care oferta de muncă este insuficientă, și surplus de forță de muncă în cazul unui excedent al acesteia (OECD, 2017).

Decalajele fac obiectul unor demersuri științifice specializate, în care organizațiile internaționale și guvernele au o contribuție de prim rang. Astfel OECD are o secțiune specială intitulată "Skills and Jobs" unde decalajele de pe piața muncii sunt analizate în paralel cu cele legate de aptitudinile cerute și oferite pe piața muncii (OECD,).

Modelele referitoare la aprecierea decalajelor sunt de 2 tipuri (EDEPS, 2018):

- Modele de tip contabil, unde decalajele sunt estimate prin diferența dintre cererea de locuri de muncă și cererea de înlocuire a angajaților, și numărul de absolvenți (EDEPS, 2018).
- Modelul salariilor la nivel de ocupație, util în evidențierea penuriei de forță de muncă prin cuantificarea dinamicii salariale (EDEPS, 2018).

Dintre modelele folosite pentru estimarea cererea și oferta de muncă la nivel de ocupații se evidențiază modelul provinciei Alberta, care estimează cererea de muncă pe baza nivelurilor previzionate ale outputului la nivel de ramură, iar oferta pe baza numărului de absolvenți, proiecțiilor demografice și ratelor de activitate (Government of Alberta, 2016).

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Decalajele de pe piața muncii, analizate în lucrări de specialitate, folosesc ca indicatori creșterea ocupării, creșterea raportului între angajări și locurile de muncă vacante și variația ratei șomajului regional și sectorial (Daly, Hobijn și Valletta (2011), citați de Oțoiu (2015)).

În Europa, decalajele de pe piața muncii sunt analizate de Cedefop, agenția UE specializată în examinarea și previzionarea cererii și ofertei de aptitudini pe piața muncii din Europa. O parte din previziunile acestora au fost prezentate în secțiunea anterioară, ca fiind strâns legate de evoluția forței de muncă. În continuare vor fi prezentate ultimele previziuni detaliate ale Cedefop (2018). Pentru a facilita o apreciere a impactului acestora asupra tinerilor, vom adăuga date privind distribuția ocupării tinerilor între 15 și 34 de ani pe sectoare de activitate și grupe principale de ocupații.

În perioada 2016-2030 se prognozează creșteri modeste în privința ocupării, iar nivelul ocupării în 2030 se așteaptă a fi situate sub valoarea din perioada pre-criză a anului 2008.

Evoluția ocupării, evidențiată în tabelul 4.9 înregistrează o ușoară creștere, datorată aproape exclusiv sectoarelor servicii profesionale și servicii non-piață, care compensează scăderile importante previzionate pentru sectoarele primar și construcții. Această situație impune în mod necesar nu atât recalificarea lucrătorilor din domeniile în declin, cât și creșterea nivelului de educație adecvat profesiilor din sfera serviciilor.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Tabelul 8 Evoluția ocupării la nivel de ramuri principale de activitate, România, mii persoane și indici de evoluție (%)

Sector de activitate	2018	2020	2025	2030	20-25	20-30	18-30
România	8712	8766	8868	8949	1%	2%	3%
Sectorul primar	2484	2459	2352	2214	-4%	-10%	-11%
Manufacturier	1633	1639	1638	1625	0%	-1%	0%
Construcții	573	550	485	415	-12%	-24%	-27%
Distribuție și transport	1910	1926	1976	2036	3%	6%	7%
Servicii profesionale	891	924	1011	1074	9%	16%	21%
Servicii Non-piață	1223	1268	1404	1585	11%	25%	30%

Sursa: Cedefop 2018 și prelucrările autorilor.

La nivelul principalelor sectoare economice, detaliate în tabelul 4.10, cele mai mari creșteri ale ocupării vor fi în sectoarele servicii profesionale, sănătate și asistență socială, precum și educație. Cele mai multe locuri de muncă noi vor fi pentru muncitori în agricultură și pentru specialiști cu ocupații intelectuale și științifice, în domeniul social și legal. Deși cererea totală pentru persoane cu calificare redusă va fi cea mai mică, totuși aceasta va reprezenta 25% din totalul locurilor de muncă noi – a treia cea mai ridicată pondere din UE.

Creșterea relativă a ocupării în România se prognozează a se situa, în perioada 2016-2030, la un nivel de 2.78%, mult mai mică în comparație cu UE (6.16%).

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Tablelul 9 Modificări relative a ocupării, la nivelul României, în perioada 2016-2030, în principalele sectoare economice

Sector	Modificarea relativă a ocupării (%)
Hoteluri și restaurant	6.75
Servicii administrative	20.13
Agricultură, piscicultură, silvicultură	-13
Artă și recreere	17.86
Construcții	-30.09
Educație	20.38
Servicii de furnizare a energiei	16.96
Finanțe și asigurări	7.24
Sănătate și asistență social	66.71
Servicii IT	1.22
Industria prelucrătoare	-2.23
Industria extractivă	-11.32
Servicii profesionale	91.4
Administrație publică și apărare	14.64
Transport și depozitare	0.19
Tratarea apei și deșeurilor	-23.31
Comerț	10.19

Sursa: Cedefop

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman

Tabelul 10 Activitățile economice cu cele mai mari diferențe previzionate de ocupare, România, mii persoane și indici de evoluție (%)

Activități detaliate	2018	2020	2025	2030	20-25	20-30	18-30
Cărbune	21	21	16	9	-25%	-58%	-58%
Produce din hârtie	6	5	4	3	-31%	-46%	-56%
Produce din minerale nemetalice	48	44	35	28	-21%	-35%	-41%
Combustibili manufacturați	23	21	17	15	-17%	-26%	-33%
Metale Primare	64	58	48	43	-17%	-26%	-33%
Activități sportive	18	17	14	12	-14%	-26%	-31%
Construcții	573	550	485	415	-12%	-24%	-27%
Autovehicule	162	176	197	213	12%	21%	31%
Servicii de sănătate	339	354	399	454	13%	28%	34%
Arhitectura și inginerie	27	29	33	37	15%	29%	37%
Activități artistice	6	7	8	9	25%	39%	56%
Turism	15	17	23	25	34%	43%	68%

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Publicitate și reclamă	25	30	38	44	27%	47%	72%
Silvicultură	85	106	140	155	32%	46%	83%
Reparații casnice	9	10	13	16	31%	59%	83%
Cercetare-dezvoltare	26	28	38	50	34%	77%	92%
Îngrijire la domiciliu și activități sociale	89	100	144	220	43%	120%	148%
Contabilitate și juridic	46	59	94	127	60%	118%	175%

Sursa: Cedefop 2018 și prelucrările autorilor

La nivel de ramură detaliată de activitate, se constată că majoritatea activităților cu declin previzionat al forței de muncă corespund sectorului primar, manufacturier și construcții. Activitățile sportive fac excepție, fiind notabile prin importanța lor deosebită în rândul tineretului. Cu excepția silviculturii și autovehiculelor, activitățile care înregistrează creșteri puternice ale forței de muncă aparțin sferei serviciilor. De remarcat și faptul că aceste creșteri nu se concentrează doar în sectoarele care presupun un nivel înalt de instruire (contabilitate și juridic, cercetare-dezvoltare, arhitectură și inginerie), ci și în activități ca îngrijire la domiciliu, reparații casnice și turism, fapt care denotă oportunități existente pentru lucrători cu diferite niveluri de școlarizare, inclusiv pentru tineri angrenați în procesul educațional, sau care au reintrat pe piața muncii după perioade de inactivitate.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020 **Tabelul 11** Structura ocupării tinerilor din România pe sectoare ale economiei naționale, 2017, indici de evoluție (%)

Activități ale economiei naționale	Procent din total ocupare/ramură		Indice relativ pe activitate	
	15-24 ani	25-34 ani	15-24 ani	25-34 ani
TOTAL	6%	23%	-	-
Agricultură, silvicultură și pescuit	9%	18%	156%	77%
Industria extractivă	-	17%	-	75%
Industria prelucrătoare	5%	22%	89%	97%
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	-	12%	-	54%
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	-	16%	-	68%
Construcții	5%	24%	90%	106%
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	7%	30%	114%	130%
Transport și depozitare	3%	22%	57%	95%
Hoteluri și restaurante	12%	34%	201%	149%
Informații și comunicații	6%	47%	101%	206%
Intermedieri financiare și asigurări	-	39%	-	170%
Tranzacții imobiliare	-	-	-	-
Activități profesionale, științifice și tehnice	3%	31%	51%	135%
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	6%	25%	92%	110%

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public			22%		95%
Învățământ			21%		91%
Sănătate și asistență socială	2%	20%		40%	88%
Activități de spectacole, culturale și recreative			39%		169%
Alte activități ale economiei naționale	9%	28%		147%	124%

Sursa. INS (2018) și prelucrările autorilor. Notă. Indicele relativ compară ponderea ocupării grupelor de vârstă la nivel de activitate detaliată cu cea calculată pe total economie națională.

O evaluare mai pertinentă a diferențelor previzionate și a impactului acestora asupra tinerilor, în absența rezultatelor detaliate pe grupe de vârstă, se poate realiza prin evaluarea ponderii tinerilor în ocuparea la nivel de ramură economică. Astfel, vedem că tinerii de 15-24 de ani ar putea beneficia de expansiunea ocupării în sectorul turism deoarece au o pondere relativ mare în ocuparea din acest domeniu. Similar, pentru grupa de vârstă 25-34 de ani, vedem că există activități în expansiune care ar oferi oportunități în domeniile în care ponderea relativă a acestora este mare (hoteluri și restaurante, activități științifice, profesionale și tehnice, activități cultural- recreative). Îmbucurător este și faptul că în multe activități previzionate a se contracta ponderea relativă a tinerilor este mai scăzută, însă trebuie acordată atenție sectoarelor industrie prelucrătoare și construcții, unde tinerii, în special cei între 25 și 34 de ani, au ponderi relativ importante. Deși structura ocupării tinerilor relevă aspecte importante ale evoluției prognozate a ocupării pe sectoare de activitate, nu trebuie ignorat caracterul static al acesteia, care nu ia în considerare nu numai dinamica tinerilor din punctul de vedere al nivelului de calificare, ci și posibila schimbare a acestor ponderi pe fondul unei îmbătrâniri masive, acompaniate de reducerea ocupării în rândul persoanelor de

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

peste 50 de ani, și nivelul în creștere a nivelului de școlarizare a forței de muncă (Cedefop, 2015).

Tabelul 12 Evoluția ocupării la nivel de grupe ocupaționale majore, România, mii persoane și indici de evoluție (%)

	Grupe de Ocupații	2018	2020	2025	2030	20-25	20-30	18-30
	Total	8 712	8 766	8 868	8 949	1%	2%	3%
0	Armată	75	74	69	64	-6%	-14%	-16%
1	Manageri și directori	199	199	198	195	-1%	-2%	-2%
2	Specialiști	1 372	1 427	1 563	1 718	10%	20%	25%
3	Tehnicienii și personal tehnic	576	591	629	668	6%	13%	16%
4	Funcționari	405	410	427	447	4%	9%	11%
5	Servicii și vânzări	1 144	1 173	1 255	1 339	7%	14%	17%
6	Muncitori calificați în agricultură și piscicultură	1 762	1 717	1 589	1 442	-7%	-16%	-18%
7	Muncitori artizanali	1 268	1 231	1 113	989	-10%	-20%	-22%
8	Operatori și asamblori industriali	938	945	973	1 003	3%	6%	7%
9	Ocupații primare	973	998	1 051	1 085	5%	9%	12%

Sursa: Cedefop 2018, și prelucrările autorilor.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

La nivel de grupe ocupaționale majore se constată o evoluție a ocupării mai echilibrată decât cea pe sectoare de activitate, fapt explicabil prin diversitatea mai mare și caracterul transsectorial a celor dintâi.

Creșterea cea mai mare o înregistrează specialiștii, grup în care predomină personalul cu studii superioare, urmași îndeaproape de tehnicieni, specialiști în vânzări și funcționari, iar muncitori artizanalii și cei din agricultură și piscicultură avem cele mai importante scăderi. Deși alte previziuni indică surplusuri de forță de muncă pentru funcționari (Cedefop, 2016), previziunile detaliate ale Cedefop (2018) indică o creștere cu doar 11% a forței de muncă din aceste ocupații. Rezerve similare se pot exprima și în privința managerilor și directorilor și mai ales în cazul ocupațiilor militare, unde scăderea poate reflecta evoluții trecute legate de o realitate economică care se poate modifica în viitor. Nu în ultimul rând trebuie observată și evoluția previzionată relativ bună a ultimelor două grupe, asociate cu niveluri de școlarizare reduse. Acestea ar putea oferi oportunități pentru tinerii provenind din medii defavorizate, sau cei care în urma unor perioade de inactivitate își caută serviciu.

Interes prezintă și reducerea semnificativă a ponderii relative a tinerilor în vârstă de 25-34 de ani în ocupațiile din servicii și vânzări, și muncitori necalificați, care pot fi susceptibile de fluctuații semnificative de personal datorate modificării structurii demografice.

Tablelul 13 Structura ocupării tinerilor din România pe grupe de ocupații, 2017, mii persoane și indici de evoluție (%)

Grupe majore de ocupații	Procent din total ocupare/ramură		Indice relativ pe grupă ocupațională	
	15-24 ani	25-34 ani	15-24 ani	25-34 ani
Total	6%	23%		
Armată	-	20%	-	88%
Manageri și directori	2%	30%	36%	130%
Specialiști	4%	27%	62%	118%
Tehnicieni și personal tehnic	6%	28%	92%	125%
Funcționari	7%	27%	118%	118%

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Servicii și vânzări	10%	14%	158%	61%
Muncitori calificați în agricultură și piscicultură	4%	20%	74%	89%
Alte categorii de ocupații	7%	23%	122%	100%
<i>din care:</i> Muncitori necalificați	11%	23%	179%	101%

Sursa : INS (2018) și prelucrările autorilor.

Structura ocupațională, în perioada 2016-2030, detaliată pe categorii de ocupații, va înregistra **în România** următoarele modificări procentuale:

Tabelul 14 Modificarea relativă a ocupării, la nivelul României, în perioada 2016-2030, pe categorii de ocupații

Ocupația	Modificare relativă (%)
Tehnicienii, maiștri și asimilați	18.33
Funcționari	11.7
Muncitori necalificați	14
Fermieri și muncitori în agricultură	-20.53
Manageri	-1.95
Operatori și asamblori	5.51
Specialiști cu ocupații intelectuale și științifice	29.78
Lucrători operativi în servicii și comerț	20.05
Meseriași	-24.57

Sursa: Cedefop

Ocuparea în domeniul de înaltă tehnologie în România, comparativ cu UE, în anul 2016 (ca % din total ocupare) s-a manifestat la un nivel mai scăzut în privința serviciilor intensive de cunoaștere (2.31% în România vs. 3.11% în UE), dar a fost peste media UE la producția de înaltă tehnologie (5.87% în România, față de 4.65%, în UE).

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020**Tabelul 15** Ocupațiile detaliate cu cele mai mari diferențe previzionate la nivelul ocupării, România, mii persoane și indici de evoluție (%)

Ocupații (clasificarea ISCO 08)	2018	2020	2025	2030	20-25	20-30	18-30
71.Muncitori în construcții	328	316	282	245	-11%	-22%	-25%
31.Profesii asociate științei	102	98	87	76	-11%	-22%	-25%
72.Muncitori metalurgi și mașiniști	478	465	416	362	-11%	-22%	-24%
35.Tehnicienii IT și comunicații	45	43	39	36	-9%	-18%	-20%
14.Manageri în retail și turism	49	48	44	39	-8%	-17%	-20%
Funcționari (nespecializați și lucru la 41.calculator)	169	175	190	204	9%	17%	21%
54.Servicii de pază și protecție	187	196	218	228	11%	16%	22%
Muncitori agricultură, silvicultură și 92.piscicultură	413	435	481	514	11%	18%	24%
95.Vânzători stradali	10	10	11	12	10%	19%	24%
94.Asistenți industria alimentară	7	8	8	9	9%	25%	28%
24.Profesiuniști	169	179	202	225	13%	26%	33%
Profesiuniști in domeniul cultural, juridic și 26.social	318	340	396	450	16%	32%	42%
53.Ingrijire personală	114	120	138	164	15%	37%	44%
82.Asamblori	145	158	195	224	23%	42%	55%
22.Personal sanitar	194	209	252	317	21%	52%	63%
Tehnicieniasimilatiprofesiilor juridice, 34.social	71	86	128	171	49%	99%	141%

Sursa: Cedefop 2018 și prelucrările autorilor.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Pentru ocupațiile detaliate, se observă, de asemenea o situație mai echilibrată comparativ cu prognozele pe ramuri de activitate. Situația prezentată în tabelul 4.16 oferă o situație mai nuanțată a ocupării viitoare, utilă în adecvarea politicilor de ocupare. De interes sunt profesiile pentru care situația diferă de cea prezentată în raportul "Romania: Mismatch priority occupations" (Cedefop, 2016) justificată prin faptul că realizarea prognozelor presupune cuantificarea impactului mai multor factori, anume a evoluțiilor demografice, economice, numărul absolvenților diferitelor forme de învățământ, nivelul salariilor și al ajutoarelor sociale, etc. Se remarcă expansiunea puternică a ocupării în servicii juridice, sociale și culturale, și a personalului sanitar. Ocupațiile de asamblor și îngrijire personală înregistrează de asemenea creșteri puternice. Tranziția previzionată a forței de muncă către profesii care necesită studii superioare fac plauzibile o scădere semnificativă a ocupării pentru profesiile muncitori, tehnicieni și asimilate acestora, și o creștere a ocupațiilor profesionale (cod 24 și 26). Îngrijorător este faptul că profesii asociate științei, tehnicieni IT și telecomunicații și manageri în retail și turism înregistrează scăderi notabile, pe fondul unor creșteri previzionate în sectoarele relevante (cercetare-dezvoltare, turism) precum și pe fondul unei penurii de specialiști IT (Cedefop, 2016).

Ocuparea previzionată pe niveluri de școlarizare indică o creștere a ponderii personalului cu nivel de educație superioară (ISCED 97 5 și 6) acompaniată de o scădere proporțională a personalului cu nivel mediu de instruire.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR
DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

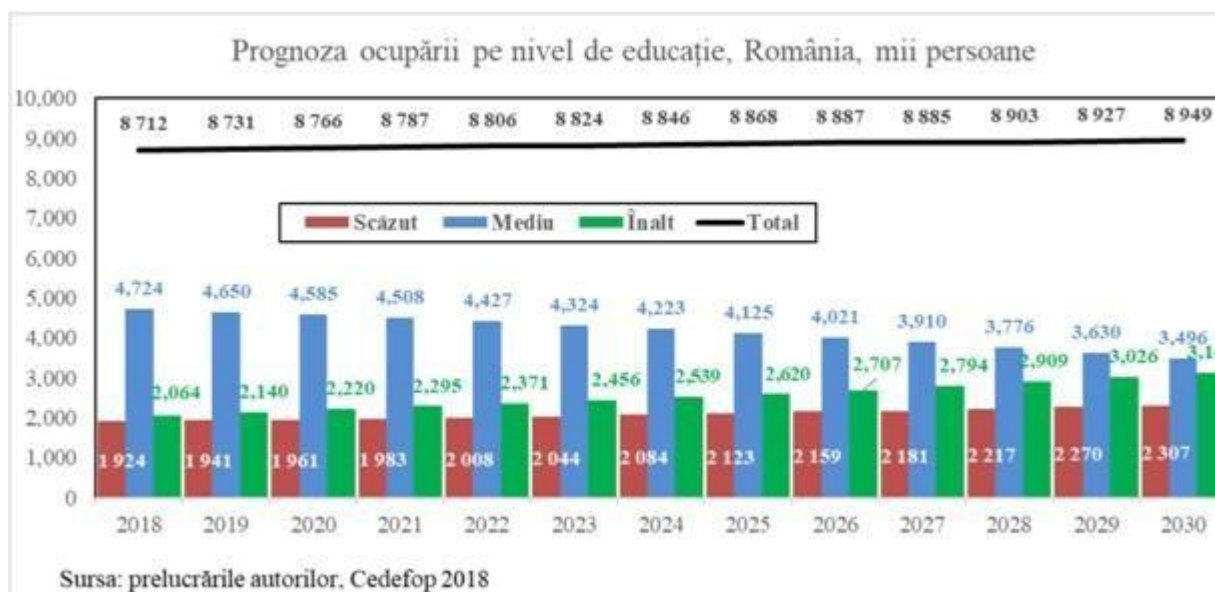

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

Figura 3. Evoluția ocupării pe niveluri de instruire

De interes este faptul că ocuparea în rândul personalului cu educație primară va crește cu 20% în perioada de previziune, fapt care semnalează că un procent considerabil din ocuparea viitoare va fi destinat acestora.

"MĂSURI ACTIVE PENTRU CREȘTEREA PARTICIPĂRII LA ÎNVĂȚĂMÂNTUL TERȚIAR ANTREPRENORIAL A STUDENȚILOR DIN MEDII DEFAVORIZATE ANTRE_S", POCU/379/6/21/124388

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman